

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Octava. De appetitu Materiæ ad formas?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

QUÆSTIO VIII.

De Appetitu Materie ad formas.

I. Omnes Philosophi, qui materie intelligentiam assecuti fuere, concesserunt materie suum appetitum: ita ut supervacaneum sit, cum nonnullis Recentioribus, id fufius demonstrare, & appetitus acceptiones, tum veterum, tum modernorum, cum Barone refutare; Pro majori tamen dicendorum captu & claritate, quod mox citatus nullum animadvertisse putat,

II. *Appetitus tripliciter sumi potest.*
 Prænotandum primo: Appetitum (secundum quod importatur per terminum) tripliciter sumi posse; primo pro potentia appetitiva, quæ communiter secernitur in rationalem & animale, & sunt voluntas, & sensus animalis. Secundo sumitur pro actu procedente à tali potentia, in quantum tendit in aliquod bonum sibi conveniens. Tertio pro naturali inclinatione alicujus rei, ad propriam, ex natura sua, sibi competentem perfectionem; quare sicut appetitus, in quantum dicit potentiam & non actum, seu in quantum dicit naturalem vim & virtutem, prima sui divisione dividitur in naturalem, seu in natum & elicatum, sic simpliciter dividitur actus; Appetitus elicatus est, qui à tali potentia appetitiva procedit, seu illa sit materialis, seu rationalis, præcedente aliqua cognitione, in quantum fertur in aliquod objectum, sibi propositum. Appetitus innatus, seu naturalis est inclinatio, seu propensio rei cujuscunque ad sui perfectionem: & est à natura rei cuilibet nature indita, sic dicitur, lapis habere naturalem inclinationem, ut descendat deorsum & ignis sursum, inter quos est magnum discrimen & differentia, quia elicatus est actus realiter & productus, distinctusque realiter à producente seu appetente, præsupposita aliqua cognitione rei illius, in quam tendit appetitus; Innatus contra non sic producitur, nec distinguitur, nec præviā requirit præcognitionem & talis est appetitus materie.

III. *Animus est desiderii, alius complacentiæ.*
 Notandum secundo: Appetitum adhuc alium esse desiderii, alium complacentiæ; complacentiæ est ad rem habitam & possessam, in qua habens sibi complacet; appetitus verò desiderii est, qui ad rem absentem & quæ defacto non habetur & possidetur, fertur; distinctio inter utrumque hæc est, quòd desiderii habeat ad nexam prioritatem durationis, ad formam & consequenter privationem formæ, unde cum dicitur, quòd appetitus pereat adveniente formâ, intelligendum est secundum hoc connotatum, non verò quòd à parte rei desinat; appetitus verò complacentiæ ex opposito habet annexam similitudinem cum actu & ejus receptione, cæteroque unus, & idem est appetitus.

IV. *Sicut elicitus variatur, ita innatus.*
 Notandum tertio: Quòd quemadmodum actus, seu appetitus eliciti, alii sunt conditionati, alii absoluti, alii efficaces, alii inefficaces, ita etiam variantur & multiplicantur suo modo innati, dico notanter suo modo, quia appetitus innatus magis metaphoricè, quam propriè dicitur appetitus, deductâ similitudine ab appetitu elicito; unde quidquid dicitur de

uno, potest etiam dici de altero proportionaliter, non verò tam exactè, ut ad amfissim utriusque quadret, sed sufficiat, ut simili aliqua ratione.

His prænotatis, circa titulum questionis primò dubitatur, an materia appetat formas, sub ratione generica, vel specifica formarum, vel sub ratione individuali? Secundo, an etiam appetat formas supernaturales, etiam semel habitas ac corruptas? Tertio denique, an magis appetat formam perfectam, quam imperfectam? Circa quam materiam communior est sententia, materiam appetere omnem formam; Regentes Parisienses tamen, Ruvius Amicus, Averfa, putant, quòd eas appetat, secundum rationes individuales, & non magis nobiles, quam ignobiles, sed æqualiter omnes; verumtamen contrariâ puro esse incedendum viâ. Unde

DICO I. *Materia appetit omnes formas, non tamen secundum rationes singulares, sed secundum rationes genericas, & specificas essentialis.* Prima pars est communis, secunda deducitur ex Principiis Scoti, estque Baronis, Arriagæ, Sghemma &c.

Probatur Conclusio ex principiis Scoti 7. Met. q. 15. & 1. d. 3. q. 6. ubi docet: Singularitatem non esse rationem agendi, sed solam naturam & formam specificam; ergò, nec est ratio patiendi, & consequenter appetendi formam, sive illud sit agere, sive pati, non appetet quâ hæc est, sed quâ forma est.

Probatur secundo, tum quia materia appetit formam quâ bona est, sed forma bona est, non quâ hæc est, sed quâ talis nature est; ergò, tum quia si appeteret formas, quatenus singulares sunt, non appeteret magis nobiliores, quam ignobiles, sed appetit magis nobiliores, ut infra dicam; ergò non appetet eas, quâ singulares sunt; probatur sequela, quia illa quâ singulares, non sunt bonæ, quòd autem non est bonum, non potest esse melius, nulli etenim comparativus competit, ubi nullus præsupponitur positivus.

Probatur Conclusio tertio: Quia si materia appeteret formas singulares, quâ tales, verbi gratia, formam lapidis hanc numero, sequeretur quòd alias abhorreret, sed hoc est contra rationem materie, quæ est indifferens ad omnes: ergò; probatur sequela, quia deberet ab iis tam abhorre, quam privationibus, sed materia abhorret privationibus: ergò; etiam ab aliis formis: probatur materia quia una singularis forma tam est incompatibilis cum alia, quam cum privatione sui.

Dices: Hæc argumenta bene probare materiam secundum se spectatam, appetere formas etiam secundum rationem specificam, non verò si consideretur, in quantum est singularizata: nam sic etiam appeter eas, ut singulares & non ut specificas. Sed Contra, licet materia singularis sit defacto, nihilominus illa non appetit formas, ut singularis est, sed ut materia est: & talem appetitum terminat etiam ad formam, non ut singularis est, sed ut forma est. Sed Instabis;

Instabis: Materia, cum hac numero forma, constituit unum per se totum; ergo hanc numero appetit; probatur consequentia, quia appetitus fertur in id quod facit, sed facit compositum, cum hac numero forma; ergo appetit hanc numero. *R.* dist. consequens, appetit hanc numero, ut hanc numero est, nego consequentiam, ut forma est, concedo. Itaque licet materia appetat formam etiam in numero hanc, nihilominus non facit, in quantum hanc est, sed quia forma est, & sic quoque requiritur singularitas, ipsa tamen non concurrat, nisi per modum conditionis, qualiter etiam dici potest, quod materia fertur in unionem, cum unio sit conditio ad habendam formam. Sed principaliter contra primam partem Conclusionis, quae de se indubitata videtur.

Arguitur. Si materia appeteret omnes formas, deberet omnes simul naturaliter habere, sed hoc non potest, ergo: probatur ma. quia non datur appetitus ad aliquid, quod non potest naturaliter habere; ergo cum materia non possit naturaliter simul habere omnes formas, non potest eas simul appeterere. *R.* dist. ma. posset eas simul habere similitate actus, nego ma. similitate potentiae, concedo. Itaque licet posset omnes appeterere, & etiam appetat, non potest tamen habere eas simul in actu, bene tamen in potentia, ita ut dum habet unam, habeat adhuc appetitum ad alteram, tam habitam, quam non habitam, desiderando vel complacendo.

Instatur. Non datur appetitus innatus ad impossibile, sed omnes formae sunt impossibiles; ergo, probatur mi. quia formae possibiles sunt infinitae, ergo. *R.* 1. quod licet formae essent infinitae, de quo infra, ad eoque non possent poni in materia; tamen nulla est forma in tota collectione formarum, quam Deus hic & nunc non posset ponere in materia, & sic nulla in eis esset, cujus materia non esset successivè receptiva.

Urgetur. Si materia appeteret omnem formam, nunquam satiaretur, sed hoc est falsum, ergo, probatur ma. quia quaecumque formam haberet, adhuc appeteret aliam. *R.* dist. seq. Non satiaretur extensivè, concedo, id est, nunquam haberet tot formas, quin posset plures recipere: Non satiaretur intensivè, id est, nunquam naturaliter quiesceret, sub una forma, nego sequelam; Quando ergo habet aliquam unam formam ultimam, tunc est satiata, quantum simul potest satiari. Sed

Dico 2. Materia appetit formas supernaturales, sicut etiam simul habitas & corruptas. Haec quoad primam est Baronis, quam ex principiis Doctoris quoque probat, nam in 2. d. 24. q. 1. un. docet, quod quantum crescit anima in entitate & perfectione, tantum quoque crescat in capacitate charitatis & 3. d. 13. q. 4. de eadem loquens capacitate, dicit, quod ista potentialitas fundatur in natura animae. Ex quibus sic arguuntur: Appetitus materiae nihil est aliud, nisi capacitas & perfectibilitas, per formam, tam bene, ac animae capacitas gratiae; sed haec est tam naturalis in materia quam in anima: ergo tam bene potest recipere formam supernatura-

lem ac anima. Probatur id ipsum secundò, supponendo appetitum & capacitatem materiae, respectu gratiae esse supernaturalem; quaero jam, utrum materia appetat hanc nec non? negari non potest, cum sit quaedam ejus perfectio, aut ergo eam appetit naturaliter, aut supernaturaliter? si naturaliter, habetur intentus: quia haec ipsa forma est supernaturalis; deinde sequitur, quod eodem modo gratia appetatur naturaliter, si dicatur autem, quod illam capacitatem supernaturalem supernaturaliter recipiat, quaeram de hac iterum & sic ibitur in infinitum, vel standum erit in aliquo supernaturali, quod naturaliter recipi possit. Confirmatur tota haec doctrina ex D. Aug. lib. de praedest. sanct. cap. 5. ubi ait: *Posse habere fidem, sicut & charitatem naturae, est hominum, habere verò gratiae, Dei.*

Dices: Appetitus innatus non est, nisi ad formas naturales, sed materia habet appetitum innatum tantum, ergo non erit ad formas naturales. Sed *R.* negando ma. quia aliàs etiam capacitas naturalis non esset, nisi ad formas & perfectiones naturales, quod tamen de fide constat, contrarium esse in gratis & donis supernaturalibus.

Probatur 2. pars Conclusionis, quia appetitus materiae non est, nisi perfectibilitas & capacitas formae, sed materia est aequè apax formae habitae & corruptae, ac formae non habitae & possessae: ergo habet aequè appetitum ad formam corruptam, ac ad alias, ma. est certa, probatur min. tum quia cum forma corrupta, de novo producta, iterum constitueret unum per se totum, sicut antè, ut patet, de anima rationali, quae post separationem reunita, idem profus componit totum: tum, quia si forma corrupta non posset iterum recipi naturaliter, debuisset fuisse aliquod impedimentum, positum ex parte materiae, sed nullum tale est assignabile, ergo materia habebit eandem inclinationem ad formam semel corruptam, ob ejus summam indifferentiam; non videtur etenim, quare si forma ignis A corrupta, à Deo iterum reproducuceretur, cur cum ea non posset componere unum per se, sicut cum forma ignis B quae nunquam fuit corrupta. Confirmatur Conclusio: Forma aliqua post separationem, naturaliter iterum appetit materiam, ergo etiam materia formam semel separatam; consequentia tenet à paritate rationis; ant. verò patet, in anima rationali, quae appetit unionem ad corpus. Confirmatur secundò: si color aliquis vel sonus, de novo producat, qui semel desierat, oculus eum naturaliter videbit, & auris audiet: licet supernaturaliter esse secundum acceperit, ergo etiam materia naturaliter recipiet formam, licet semel sit destructa, & supernaturaliter reproducatur. Sed in contra

Arguitur. Non datur appetitus ad illud, quod naturaliter est impossibile, sed non est naturaliter possibile, quod materia recipiat formam semel corruptam; ergo non datur appetitus. Sed *R.* negando ma. quia alioquin materia non posset appeterere formas naturales, quae naturaliter non sunt possibiles, nec nos possemus appeterere beatitudinem, quae tamen falsa sunt. *R.* 2. distinguendo mi. non sunt naturaliter possibiles formae, semel corruptae, ex parte

x.

xi.

xii.

Argumentum in contrarium.

causæ effectivæ, eas reproducentis, concedo mi. ex parte subjecti eas recipientis, nego mi. Itaque materiæ perinde est, sive recipiat formam semel corruptam, sive nunquam ante productam.

Instatur: Si formæ illæ non sunt naturaliter possibiles, ex parte causæ eas producentis; ergo nec sunt possibiles, ex parte materiæ recipientis; probatur consequentia; quia eadem est ratio, de una ac altera, eademque difficultas: ergo probatur ant. quia, sicut formæ producuntur ab efficiente, ita ex materia educuntur. R. negando consequentiam cum ait: probationis, quia major virtus requiritur ad agendum, quam ad patiendum: deinde non videtur etiam, quare non posset causa secunda producere effectum etiam semel productum & corruptum; non videtur enim magis distare id, quod nunquam fuit ab eo, quod jam semel fuit; unde putat Baro, nihil obstare, nisi decretum Divinum; nam ut infra dicam, Deus etenim determinat causam secundam ad individuacionem actûs.

XIII.

Materiæ non appetit omnes æqualiter.

Dico 3. Materiæ non æqualiter appetit formas, sed nobiliores magis, quam ignobiles. Hæc est Doctoris principis conformis, nam in 4. d. 49. q. 10. probat, appetitum naturalem ad majorem perfectionem esse majorem, & ad beatitudinem, quæ est maxima esse maximum, item d. 50. q. 5. ubi docet: appetitum naturalem in beatis ad beatitudinem non expleri simpliciter per quemcunque beatitudinis gradum, quia non æqualiter appetit hunc vel illum, sed sicut summè non appetit nisi summum, ita non nisi in summo quietari potest, ergo etiam appetitus materiæ non est æqualis ad formas omnes, sed nobiles magis appetet, quam ignobiles: cum ejus appetitus sit innatus & naturalis.

Probatur Conclusio secundo:

ex Aristotele, argumento topico quo utitur I. Met. In causis præcisus sicut se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis, & maximum ad maximum: sed materiæ simpliciter appetit formam, quia est ejus perfectio, ergo magis appetit formam, quæ magis perficit & maximè, quæ est maxima ejus perfectio.

Probatur tertiò ratione: Tum

quia quod magis intenditur à natura, magis quoque appetitur: sed formæ perfectiores magis intenduntur à natura, ergo quoque magis appetentur: tum quia materiæ magis appetit formas substantiales quam accidentales, sed substantiales sunt perfectiores, ergo appetit magis perfectas: tum denique sicut appetitu elicitò appetitur magis bonum quam minus bonum, ita etiam appetitus innatus magis feretur ad magis bonum, quam ad minus bonum.

XIV.

Dices: Disparitatem esse, quia appetitus elicitus fertur in magis bonum, ex eo quòd illud præcognoscat & discernat, quod facere nequit appetitus innatus. Sed contra I. Idem quod præstat cognitio in appetitu elicitò, præstat instinctus naturæ in appetitu innato: itaque quod discretio facit in cognoscentibus, hoc appetitus & instinctus naturæ facit in non cognoscentibus, nam ut dicit Aristoteles, opus

naturæ & opus intelligentiæ. Contrà secundo naturalis inclinatio est cum maxima rectitudine, utpote, cum indita sit ab Authore naturæ, sed naturalis rectitudo postulat, ut magis appetatur quod est magis perfectum, ergo. Sed contra conclusionem directè

Arguitur 1. Materiæ est indeterminata, & indifferens ad omnes formas, ita ut unam non magis, quam aliam recipere nata sit, ergo etiam omnes æqualiter appetet. R. dist. ant. est indifferens & indeterminata, quatenus excludit determinatam inclinationem, concedit ant. quatenus excluderet inclinationem majorem ad unam, ut tamen non excludat inclinationem ad alteram, nego ant. & consequentiam; Itaque materiæ indeterminata est, & æqualiter omnes appetit, in quantum to æqualiter excludit inclinationem determinatam, non verò inclinationem majorem.

Instatur: Istam majorem inclinationem materiæ non habet ex se, ergo ex se non habet majorem inclinationem ad unam præ alia; probatur ant. quia hanc tantum acquirit ab agente extrinseco, quod illam potius determinat ad perfectiorem præ imperfectiori forma. R. negando ant. cujus probationis ant. distinguo, quia hanc tantum acquirit ab agente extrinseco, in quantum dicit inclinationem determinatam, concedo ant. in quantum dicit inclinationem majorem, nego ant. & consequentiam.

Urgetur. Limus vel terra, aut lutum, non acquirit ab agente extrinseco, figulo scilicet majorem inclinationem, ut fiat vas in honorem vel contumeliam, ergo nec materiæ: ergo sicut lutum est indifferens ad formam in opus honestum, & opus contumeliosum: ita etiam erit materiæ. R. concedendo ant. & primam consequentiam, quia nec responsio dicebat, quòd majorem inclinationem acquireret per agens extrinsecum, bene tamen quòd magis determinetur; itaque tenet paritas de figulo respectu luti, & agente extrinseco respectu materiæ: quòd scilicet utrumque; ad hanc vel illam potius formam per causam naturalem determinetur, non verò, quòd majorem inclinationem acquirat; unde nego secundam consequentiam: disparitas est, quia inclinatio luti est neutra, materiæ verò est naturalis.

Arguitur 2. Si materiæ magis appetet formam perfectiorem quam ignobiliorem, esset in statu violento, dum est sub ignobiliore, sed hoc non est dicendum, ergo: probatur sequela, quia tunc aliquid est in statu violento, quando naturaliter appetit aliquid, quod est incompossibile cum illo, sub quo defecto est, sed &c. ergo. R. negando sequelam ma. cujus probationis ma. dist. tunc aliquid est in statu violento, quando inclinatur ad aliquid oppositum simpliciter, concedo ma. quando inclinatur ad oppositum magis quidem, ita tamen ut sub priori æquè naturaliter quiescat, nego ma. similiter dist. mi. nego consequentiam: Ita licet materiæ majorem inclinationem dicat ad formam perfectiorem & nobiliorem, non dicit tamen magis determinatam, quem ad modum licet lapis aut quodcunque aliud grave simplici-

citer peteret esse in centro, non sequitur tamen, quod sit in situ violento, quando est super superficiem terræ, quia non est extra latitudinem sive sphaeræ: sic in proposito materia non est in situ violento, licet sit sub ignobiliori & appetat nobiliorem: quia est adhuc sub sua naturali perfectione. Sed

Instatur: Hinc sequeretur, quod materia unicum tantum appeteret formam, sed hoc est contra commune, ergo: probatur, lapis tendendo deorsum, simpliciter tantum appetit unicum centrum, ergo etiam materia unicum tantum formam: probatur consequentia, si lapis esset in centro, nullum aliis ubi expetret, quia esset in suo loco perfectissimo, ergo etiam materia, nullam aliis formam, quia esset sub perfectissima, quod est contra mox dicenda. Resp. negando sequelam, quia cum appetitu majori formæ nobilioris, stat quoque appetitus formæ ignobilis: ad probationem sequelæ dico: quod licet lapis magis appetat centrum, non tamen illud appetit, quin possit naturaliter quiescere in superficie, & si esset in centro adhuc potest habere appetitum ad quiescendum naturaliter & non violentè in superficie, prout etiam dicam de materia.

Urgetur. Non potest esse major vel minor inclinatio ad quidpiam in aliquo, nisi illud sit capax intensiōnis & remissionis, sed materiæ appetitus non est capax intensiōnis & remissionis, ergo majorem inclinationem habere non poterit ad unam præ alia formam: probatur mi. quia appetitus materiæ est unicus & indivisibilis, ergo. Resp. 1. Argumentum bonum esse, sed æquè esse Adversariis solvendum, quia ipsi quoque concedunt materiam appetere plures formas substantiales, item & accidentales & magis illas, quàm has. Resp. 2. dist. ma. nisi sit capax intensiōnis & remissionis formaliter vel virtualiter, aut æquivalenter, concedo ma. nisi sit capax formalis intensiōnis semper, nego ma. & dist. similiter min. nego consequentiam. Itaque materia unico & indivisibili, aptitudinali respectu, respicit omnes formas, tanquam terminum adæquatam, tamen respectus ille prius ex natura rei refert materiam ad formam perfectiorem, quàm ad imperfectiorem, & eodem respectu respicit illas cum tali subordinatione, & in hoc sensu dicitur materia appetere magis perfectam quàm imperfectam, non quoad aliquam intensiōnem & remissionem.

DICO 4. Materia, dum est sub forma nobiliori, adhuc appetit formam minus nobilem. Hæc est Doctoris I. d. r. q. i. Probatur: Materiæ appetitus non est aliud, quàm ejus perfectibilitas, sed non obstante formæ perfectissima, materia adhuc esset perfectibilis per formam minus perfectam; probatur minor, quia posse materiam perfici, non est aliud, quàm posse facere cum forma unum per se, sed hoc potest facere cum quacunque forma, ergo. Confirmatur, quia appetitus materiæ ad quacunque formam, est ejus proprietas, sed talis semper manet durante re, & subjecto, cuius est proprietas, ergo non obstante quacunque formæ, materia habebit adhuc appetitum ad alias formas,

esto illæ sint minus nobiles, minusque perfectæ: Sed

Opponitur Autoritas Doctoris subtilis I. d. r. q. s. ad ultimum dico; ubi asserit, quod materia sub perfectissima forma totaliter satiatur quoad appetitum, verba ejus sunt hæc: *Dico, quod non quæcumque forma satiat materiæ appetitum totaliter & extensivè, nisi in illa omnes formæ inferiores includerentur;* Ergo si materia habet perfectissimam formam, satiabitur plenè ejus appetitus & consequenter, dum est sub perfectissima & nobilissima, non appetet minus nobilem. Sed & Scotum loqui de forma in qua includerentur omnes aliæ formæ, non tantum eminentur & quoad perfectionem illarum, sed etiam formaliter & secundum se; & tunc verum est, quod non appeteret ullam aliam, quia haberet omnem formam ad quam dicit appetitum, conclusio verò loquitur de perfectissima forma in prima acceptione tantum. Deinde & 2. Scotum ibi non velle, quod satiarentur omnes ejus appetitus ita, quod non possit ullam aliam formam appetere, sed tantum vult, quod illa unica forma satiaret omnes appetitus materiæ intensivè, ita quod nullam formam posset appetere, quæ magis intensivè eam satiaret & perficeret, & quod materia tunc appeteret adhuc alias formas, nihil absurdi sequeretur magis, quàm quod beatus videns Deum perfectissimè, peteret adhuc videre alias res creatas. Sed

Instatur: Voluntas non potest appetere, vel saltem non appetit minus bonum relicto majori & perfectiori bono, ergo nec materia, quia nihil appetit quod est malum sibi. & I. negando ant. quia non tantum potest, sed & frequentè relicto nobiliori bono appetit minus nobile, ut patet ex illo Ovidii: *Video meliora proboq; deteriora sequor*: unde negatur etiam consequentia & ratio pro probatione adducta, quia licet materia appeteret minus nobilem formam, nihilominus non appeteret aliquod malum, sed simpliciter aliquod bonum, licet malum secundum quid, imò nec imperfectum, sub hac ratione, sed sub ratione boni, & ratione perfectionis.

QUÆSTIO IX.

De Unitate Specificæ Materia.

Quæstionem hanc examinandam instituo, de omni materia possibili, id est tam de sublunari, quàm cœlesti, & illa, ex quibus substantiæ spirituales ut Angeli & animæ componerentur, si constarent materia, ut nonnulli Sanctorum Patrum & Doctorum senserunt, unde quæstionem hanc pluribus resolvam conclusionibus, & imprimis

DICO I. Non videtur implicare alia materia specie distincta à nostra. Hæc est communior inter Scotistas & Recentiores contra Baronem, & Probatur, quia potest Deus creare alium mundum, & alium seriem rerum ab hac, quæ defacto est planè distinctum, ergo erunt ibi aliæ & aliæ dispositiones ad alias formas suscipiendas & consequenter alia materia. Probatur secun-

XVIII.

Opponitur & solvitur Arist.

I.

II.

Non implicat alia materia specie distincta.